

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp:

Evaluatie van de inzet van de 'slimme mosquito' op drie plekken in de stad.

Met deze brief wil ik u informeren over de resultaten van de pilot van de slimme mosquito in de afgelopen maanden, zoals toegezegd tijdens de behandeling van dit onderwerp tijdens de raadscommissie 19 november jl. (kenmerk 20bb17523). Tevens is in de brief de afdoening van de toezegging opgenomen ten aanzien van de overwegingen wanneer voor welk middel gekozen wordt om overlast te bestrijden (camera's of mosquito's) (kenmerk 20bb17522), zoals gedaan tijdens dezelfde raadscommissievergadering.

Pilot inzet slimme mosquito's (20bb17523)

Aanleiding hernieuwde inzet mosquito's

De aanleiding voor de hernieuwde inzet van de mosquito's betrof de forse overlast, voornamelijk geluidsoverlast en vervuiling, die in de late avond en nacht wordt ervaren door omwonenden van onder andere pleintjes, veldjes en parkeerplaatsen. Er wordt in sommige gevallen dermate veel geluidsoverlast ervaren dat omwonenden niet kunnen slapen. Tevens is afval een probleem, zodat het pleintje overdag niet goed gebruikt kan worden door de eigenlijke doelgroep. Denk daarbij aan lachgasballonnetjes, glasscherven, blikjes, etensresten en peuken die op de pleintjes worden achtergelaten en waar spelende kleine kinderen in terecht kunnen komen.

Wat betreft de geluidsoverlast is dit plaats- en tijdsgebonden: de buurt ervaart overlast omdat het na 22:00 uur in de avond gebeurt. Hetzelfde gedrag zou overdag niet als overlastgevend worden ervaren. Ook zou het laat in de avond op een plek waar niemand pal naast woont niet als overlastgevend worden ervaren. Inzet van politie is weinig effectief. Zodra de agenten naderen, passen de jongeren hun gedrag hierop aan en kan er niet handhavend worden opgetreden. Een extra instrument om tegen dergelijk overlast op te treden was zeer welkom, vandaar dat er een pilot op drie plekken met zogenaamde "slimme" mosquito's is ingesteld.

Werkwijze slimme mosquito

De slimme mosquito staat per definitie veel minder lang aan dan de oude mosquito van ruim tien jaar geleden. Die 'oude' mosquito ging in de namiddag aan en stond dan doorlopend aan tot in de ochtend of reageerde direct op iedere beweging. De slimme mosquito reageert meer op gedrag dan op tijd en aanwezigheid.

De slimme mosquito kan op twee manieren worden geactiveerd:

1. **Slimme bewegingsdetectie**

Het systeem is via een tijdschakelaar (deze is naar voorkeur in te stellen) in principe alleen

actief tussen 22:00 uur en 06:00 uur. Daarbinnen kan afhankelijk van locatie en omstandigheden het geluid d.m.v. een bewegingsmelder al dan niet met vertraging of uitsluitend bij voortdurende beweging (hanggedrag) voor korte tijd worden ingeschakeld. Hierdoor zal een toevallige (jonge) voorbijganger het systeem niet activeren en wordt de kans op onbedoelde hinder voor (jonge) passanten minimaal. Op afgelegen locaties waar verder niemand iets te zoeken heeft kan gekozen worden voor activatie door tijdschakeling.

2. **Activatie door bewoners of handhavers**

Het systeem is via een tijdschakelaar in principe alleen actief tussen 22:00 uur en 06:00 uur. Daarbinnen kan op het moment dat sprake is van overlast het apparaat door een handhaver of bewoner voor korte tijd op afstand worden geactiveerd. Het apparaat wordt dus niet automatisch of bij beweging ingeschakeld, maar alleen bij overlast na 22.00 uur. Zolang jongeren hiertoe geen aanleiding geven, blijft het apparaat ook na 22.00 uur uit.

Privacygevoelige informatie

De gemeente heeft inzicht in het aantal keren dat en de tijden waarop het apparaat is geactiveerd. Indien hier aanleiding toe is – bijvoorbeeld in het geval van bijzonder veel activeringen – kan met betrokken bewoners door wijkteam of wijkagent contact worden opgenomen. Bij gebleken oneigenlijk gebruik kan een bewoner de mogelijkheid om de mosquito te activeren worden ontnomen. Deze mogelijkheid is van tevoren met de deelnemers gecommuniceerd. De afgelopen maanden is hiertoe op de proeflocaties geen aanleiding geweest.

Evaluatie pilot locaties

De slimme mosquito is geplaatst op drie plekken. Hieronder wordt uiteengezet hoe de pilot in op deze plekken is verlopen.

Oosterkade, Gebied Centrum

De aanleiding voor het plaatsen van een mosquito op deze locatie betrof forse overlast van jongvolwassenen in en rond auto's in de avond en nacht, op de parkeerplaats tussen de Willemsbrug en eetcafé Kaandorp. Harde muziek uit de speakers, luide stemmen, doordringend geluid van het vullen van lachgasballonnen en enorme vervuiling. Bewoners hebben hier heel veel last van en vooral tijdens de lockdowns, is deze overlast toegenomen. De politie komt wel af en toe langs maar heeft weinig te handhaven omdat op het moment dat zij ter plaatse komen geen overtredingen meer worden begaan. Parkeerbeheer wordt ook van grote afstand gespot zodat nog snel een digitaal parkeerkaartje kan worden gekocht.

Op de Oosterkade heeft de mosquito minder resultaat geboekt dan gehoopt. De bewoners geven aan dat zij blij zijn met de mosquito omdat de overlast wel minder is geworden – er staan nu geen jonge mannen meer naast hun auto in het gebied dat door de mosquito wordt bereikt – maar er wordt nog steeds forse overlast ervaren.

De doelgroep is hier een stuk ouder, zij zitten in auto's met de muziek hard aan en het door de mosquito te bestrijken gebied is ook een stuk groter. Het is daar makkelijker om het geluid van de mosquito te ontwijken door iets verder weg te gaan staan.

In de bijlage een overzicht van het aantal activeringen van de mosquito op de Oosterkade. De eerste weken werd de mosquito alleen door bewegingsmelding geactiveerd, maar het bereik daarvan bleek niet afdoende. Vandaar dat vanaf 6 augustus ook het inbellen door bewoners mogelijk is gemaakt. Het aantal inbel-activaties is bij te houden via de verstuurd SMS-bevestigingen.

Te zien is dat de mosquito in augustus en september af en toe is aangezet (in totaal 17 keer) en dat vooral vanaf oktober het aantal activeringen een grote vlucht neemt.

In oktober 2020 is ook de horeca gesloten dus vermoedelijk is hier een verband met de overlast door jongvolwassenen. In de maand oktober is de mosquito 83 keer door bewoners geactiveerd. Om kosten te besparen heeft de leverancier na 2 november de rapportage hierover uitgezet, dus kan er geen exact aantal meer gegeven worden van de activaties.

Maar afgaand op de gesprekken met de bewoners is de indruk dat het aantal activeringen van de mosquito even hoog bleef als in oktober. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat hoe vaker het apparaat wordt aangezet, hoe minder goed het blijktbaar werkt.

Nozemanplein en Toussaintstraat, beiden gebied Delfshaven;

De bewoners rondom deze pleintjes in Delfshaven hadden beide te maken met vergelijkbare overlast van jonge kinderen (tussen de 8 en 16 jaar) die ook na 22:00 uur veel herrie maakten. Het betrof kinderen uit de eigen buurt. Vanaf de start is op beide pleintjes voor het systeem van activatie door bewoners en handhaving gekozen.

In de bijlage ziet u een overzicht van het aantal malen dat de mosquito is geactiveerd voor Nozemanplein en Toussaintstraat. Hieruit blijkt dat van de (bij elkaar opgeteld) 341 dagen dat beide apparaten er hebben gehangen, er (bij elkaar opgeteld) 37 dagen een of meerdere keren een mosquito is geactiveerd, en er dus 327 dagen niet is geactiveerd. Op 89% van de dagen is de mosquito dus niet geactiveerd. Ook is te zien dat er duidelijk minder is geactiveerd in de maanden na de eerste weken. Het is aannemelijk dat de noodzaak tot activatie voor omwonenden minder werd.

Zelfs in de eerste weken na plaatsing zijn de mosquito's op geen enkele avond meer dan vier keer geactiveerd met een totale activatietijd van 60 minuten. De gemiddelde activatieduur op de avonden dat het systeem werd ingeschakeld was 21,5 minuten.

Hoewel de mosquito niet alle vormen van overlast op het plein aanpakt, zijn de betrokken bewoners en politie enthousiast over de werking ervan. De overlast van jongeren na 22:00 uur is aanzienlijk teruggelopen. Wel maken de bewoners een kanttekening dat de overlast altijd vooral in de zomermaanden is en zij willen de mosquito dan ook graag behouden voor de komende warme maanden.

Bij de drie pilot locaties is geen oneigenlijk gebruik waargenomen van het activeren van de mosquito.

Mosquito ten opzichte van alternatieven (20bb17522)

In de commissie is ook besproken hoe de mosquito zich verhoudt tot andere instrumenten om overlast te bestrijden. Hieronder wordt ingegaan op deze vraag ten aanzien van cameratoezicht en het verbod voor locaties en gebieden.

Mosquito ten opzichte van cameratoezicht (CTZ)

Zoals hieronder verduidelijkt, dient de mosquito een ander doel dan een toezichtcamera. Een mosquito is bedoeld om heftige overlast van jongeren op een klein gebied te voorkomen. Cameratoezicht is bedoeld om ernstige verstoring van de openbare orde te voorkomen.

Proportionaliteit, subsidiariteit

Inzet van een camera in de openbare ruimte is aan strenge regels gebonden. Gezien de inbreuk op de privacy wordt cameratoezicht alleen toegepast bij forse verstoring van de openbare orde. Alvorens CTZ kan worden ingezet tegen overlast op een plein, moet aangetoond worden dat de inzet van minder zware maatregelen niet heeft geholpen. De inzet van een mosquito zou dus goed vooraf kunnen gaan aan de inzet van CTZ.

Doeltreffendheid

Het Openbaar Ministerie vervolgt doorgaans alleen achteraf op basis van camerabeelden bij misdrijven waar zes maanden hechtenis of meer op staat. De doeltreffendheid van CTZ tegen jongerenoverlast op een plein is dus laag, indien er geen misdrijven plaatsvinden.

Kosten

De kosten van openbaar cameratoezicht zijn een veelvoud van de kosten van een mosquito. Waar een mosquito in aanschaf met installatie rond de 1500 euro kost, moet men voor een camera aan het vijftien- tot twintigvoudige daarvan denken. Daar bovenop komen dan nog de personeelskosten voor het uitkijken van de camera.

Mosquito ten opzichte van artikel 2.47a, "Verbod gebieden en locaties"

Een verbod van gebieden en locaties houdt in dat niemand zich op bepaalde tijden mag bevinden in een bepaald gebied. Het is daarmee een zwaarder instrument dan een mosquito die enkel wordt geactiveerd bij ervaren overlast of voortdurende bewegingen en voor slechts beperkte groep hoorbaar is. Indien het technisch uitvoerbaar is om een mosquito te plaatsen, de overlastgevers dermate jong zijn dat te verwachten is dat zij de mosquito horen, en de omgeving zich ervoor leent, dan heeft het plaatsen van een mosquito – zeker als deze door bewoners pas wordt aangezet bij geconstateerde overlast – de voorkeur boven het verbieden van de toegang tot een plein op bepaalde tijden voor iedereen. Het is denkbaar dat inzet van een mosquito wordt geprobeerd alvorens over te gaan tot zwaardere maatregelen.

Conclusie

Het succes van een mosquito lijkt af te hangen van doelgroep en locatie. Bij overlast van jongeren op straat lijkt de mosquito het beste alternatief te zijn om buurtbewoners na tien hun rust te geven, waarbij jongeren op het plein kunnen blijven zolang zij geen overlast veroorzaken. Helaas is de mosquito minder effectief bij oudere jongeren in auto's.

Een belangrijk onderdeel van de slimme mosquito is de mogelijkheid voor bewoners om deze te activeren. Hierdoor worden buurtbewoners beter betrokken bij de aanpak van overlast in de buurt (zij geven ook aan dat zij zich hierdoor beter gehoord voelen), terwijl het activeren van de mosquito tot een minimum wordt beperkt.

Inzetcriteria

Gezien de resultaten van de inzet van de mosquito in het afgelopen half jaar heb ik besloten de inzet van de slimme mosquito te continueren en hierbij de volgende criteria te hanteren:

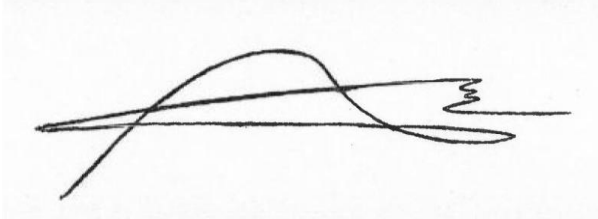
- Een mosquito heeft alleen zin bij overlast van jongeren tot 25 jaar.
- De mosquito zal worden ingezet op plekken waar het overlastgebied goeddeels gedekt wordt door het bereik van de mosquito (25-30 meter).
- Er wordt gekozen voor de activeringswijze die de hoogste mate van proportionaliteit biedt en de minste kans op onbedoelde hinder. Activatie door bewoners heeft de voorkeur.
- De aanvraag van een mosquito gaat in overleg met politie en gemeenteamttenaren.
- De gemeente kijkt eens per drie maanden naar het overzicht van activiteiten van de mosquito's.
- Aanwijzing van de plekken waar de mosquito wordt geplaatst gebeurt door de burgemeester en wordt gepubliceerd in een aanwijzingsbesluit dat refereert aan het APV-artikel over de mosquito.

Net als bij de inzet van het alcoholverbod en cameratoezicht zal eens per drie jaar voor alle mosquito's tegelijk worden bepaald of inzet nog wel nodig is.

Blad: 5/5

Ik stel voor hiermee toezeggingen 20bb17522 en 20bb17523 als afgedaan te beschouwen.

De burgemeester,

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a wavy tail, set against a light gray background.

Ing. A. Aboutaleb

Bijlagen:

Rapportage Oosterkade

Rapportage Nozemanplein en Toussaintstraat